

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

V. Quomodo M. Aurelio Caesari Deus nostrorum precibus exauditis
pluviam praestitit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

γραμμα, ὃ κ' αὐτὸ τῆ τῶν μαρτύρων συνα-
γωγῆ πρὸς ἡμῶν, ὡς γὰρ ἐφ' ἴω, καλεῖται
ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπ' Ἀντωνίνου τοιαῦτα.

A supra monuimus, in passionibus mar-
tyrum à nobis collectis integram insec-
ruimus. Atque hæc sunt quæ Antoninū
Principatu contigerunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ὡς Μάρκῳ Ἀυρηλίῳ Καίσαρι Ἐπιμητρίων ἐνχαίς ἐρανθέν
ὁ Θεὸς ἰσχυρῶς ὑπέστη.

Τούτῳ δὲ ἀδελφὸν Μάρκον Ἀυρηλίον
Καίσαρα, λόγῳ ἔχοντα Γερμανοῖς καὶ Σαρ-
μάταις ἀντιπαρατάξασθαι μάχῃ, δι' ἐπιπε-
σομένης αὐτῷ τῆς στρατίας, ἐν ἀμνηχανίᾳ γρά-
σαι τὰς ἰσχυρὰς τῆς Μελιτινῆς ἔτω καλεσμέ-
νης λεγεῶν στρατιώτας διὰ πίστεως ἐξέκει-
να καὶ εἰς δευτέρω σωσεώσης, ἐν τῇ πρὸς τὰς
πολεμίας ἀρχαῖς ἐγένου θείας ἐπιτύχῃ γῆν
καὶ τὸ οἰκίον ἡμῶν τῶν ἐυχῶν ἐθῆ, ἵνα τὰς
πρὸς τὸν Θεὸν ἰκεσίας τελέσῃ. ὡς δ' ἔδειξε ἰ-
στοῖς πολεμίοις ἔτοιχται δὲ θεάματος φα-
νέλιος, ἀλλοπλόγῳ ἔχοντα ὡς δ' ἔδειξε ἰσχυ-
ρα ἀπαλαθεῖν ἀντικαταστήσασθαι ἐν φυγῇ καὶ
ἀπόλειαν σωλαυμόνα τὰς πολεμίας ὁμ-
βρον ἵνα τὴν τῶν τοῦ Θεοῦ ὡς ἀκεκληκότων
στρατιῶν, πᾶσαν αὐτῶν ἐκ τῆς δ' ἴψως μέλλε-
σαν ὅσον ἔπω διαφθάρσασθαι ἀνακλιώμενον. ἡ
ἰσορῶν φέρεται μὲν καὶ ὡς τὰ τοῖς πόρρω τὰ
καὶ ἡμᾶς λόγῳ συζητηθέντων, οἷς μέλλον γέ-
γονε τῆς καὶ τὰς δηλωμένους γραφῆς. δεδή-
λωται ἰσχυρῶς τῶν ἡμετέρων. ἀλλὰ τοῖς μὲν
ἔξωθεν ἰσχυροῖς ἀπὸ τῆς πίστεως ἀνοικεῖται, τέ-
θειται μὲν τὸ ὡς δ' ἔδειξε. ἔμνη καὶ ταῖς τῶν
ἡμετέρων ἐνχαίς τῶν ὁμολογηθῆναι γερονέται.
τοῖς δὲ γε ἡμετέροις ἀπὸ ἀληθείας φίλοις, ἀ-
πλῶς καὶ ἀκακοῦται πρὸς τὸ πρᾶχθεν ὡς δ' ἔδει-
ξαι. τῶν δ' ἀνείη καὶ Ἀπολιναίῳ. ἐξ
ἐκείνης φήσας τὴν δι' ἐυχῆς τὸ ὡς δ' ἔδειξε πε-
ποικῆσαν λεγεῶνα, οἰκίαν τῶν γεγονόσι πρὸς
τῆ βασιλείας εἰληφέναι πρὸς ἡγορίαν, κε-
ραυσοδόλον τῆ Ρωμαίων ἰσχυρῶς ἔσαν Φω-
νῆ. μάρτυς ἵσταται γὰρ ἀν' ἀξιοχρεως, ὁ Τερ-
τυλλιανός, τῆ Ρωμαϊκῆ συκλήτω πρὸς Φω-
νήσας ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀπολογίαν, ἡς καὶ πρὸθεν
ἐμνημονεύσαμεν. τῶν τε ἰσορῶν βεβαίων
σὺν ἀποδείξει μείζονι καὶ ἐναργετέρα. γρά-
φει δ' οὕτως καὶ αὐτὸς λέγων. Μάρκῳ τῶν σω-
τῶν βασιλείας ἰσχυρῶς εἰσέπνυε φέρε-
ται, ἐν αἷς ἀνὸς μαρτυρεῖ ἐν Γερμανίᾳ ὑδα-
τος ἀπορία μέλλουσα αὐτῶν τὸν στρατὸν διαφθεί-

CAPUT V.

Quomodo M. Aurelio Casari Deus nostrorum
precibus exauditus pluviam praestitit.

Hujus porro fratrem M. Aurelium
Caesarem, cum adversus Ger-
manos & Sarmatas pugnaturus aciem
instrueret, & exercitus ipsius siti pre-
meretur, penè ad inopiam consilii
reductum esse memorant. Tum ve-
rò milites legionis Melitinae, quæ fi-
dei merito etiam nunc manet, dum
acies adversus hostes ordinatur, fle-
xis in terram genibus ut nostris oran-
tibus mos est, preces ad Deum fu-
disse perhibentur. Cujus spectaculi
novitate hostibus stupefactis, aliud
quiddam longè majori dignum admi-
ratione accidisse narrant: hinc qui-
dem fulminum jactus, quibus ho-
stium copia in fugam versa atque ex-
stincta sunt: illinc verò imbrium vim,
quibus exercitus eorum qui Deum
precati fuerant, jamjam siti periturus,
præter spem recreatus est. At-
que ea res tum à Scriptoribus à fide
nostra penitus alienis, quibus curæ
fuit res eo tempore gestas memoriæ
mandare, tum à nostris etiam homi-
nibus refertur. Sed Gentilium Scri-
ptores utpotè à religione nostra dissi-
dentes, hoc quidem miraculum com-
memorarunt: non tamen id nostrorum
precibus factum esse confessi sunt.
Nostrum verò utpotè veritatis cultores,
simpliciter atque ingenuè rem ipsam
literis tradiderunt. Ex his est Apollin-
aris: qui legionem ipsam cujus pre-
cibus id miraculum perpetratum est,
exinde congruo rei vocabulo fulmi-
neam ab Imperatore cognominatam
esse scribit. Sed & Tertullianus ejus-
dem rei idoneus testis est in Apologe-
tico, quem pro fidei nostræ defensione
ad Senatū urbis Romanæ Latino
sermone conscripsit, cujus etiam supra
mentionem fecimus: ubi hanc histo-
riam validiore atque evidentiore argu-
mento confirmat. Scribit enim Marci
gravissimi Imperatoris literas adhuc
sua ætate extitisse, quibus testabatur
exercitum Romanum in Germania,
cum aquæ penuria jamjam periturus
esset, Christianorum precibus esse

Huc refer
Niceph.
c. 12. l. 4.

servatum. Eundem quoque Principem A capitis poenam comminatum esse dicit accusatoribus Christianorum. Quibus ista subjungit: Quales ergo leges istae, quas adversus nos soli exercent impii, injusti, truces, vani, dementes? Quas Trajanus ex parte frustratus est, vetando inquiri Christianos. Quas nullus Hadrianus, quanquam curiositatum omnium explorator: nullus Vespasianus, quanquam Judaeorum debellator: nullus Pius, nullus Verus impressit. Sed de his quisque pro arbitrato suo statuat: nos vero ad historiae ordinem redeamus. Igitur cum Pothinus anno aetatis nonagesimo una cum Gallicanis martyribus casus esset, episcopatum Lugdunensis ecclesiae post illum suscepit Irenaeus. Quem quidem in adolescentia Polycarpi auditorem fuisse comperimus. Hic in tertio adversus haereses libro Romanae urbis episcoporum seriem recensens, in Eleuthero cujus nunc tempora ac res gestas inquirimus, finem enumerandi facit, quippe cum eo Romanam ecclesiam gubernante opus illud elaboraret. Sic enim scribit.

Ἐπειδὴ ταῖς τῶν χριστιανῶν ἐνχαίς σεσαυῶν τὸν δὲ φησὶ καὶ θάνατον ἀπειλήσαι τοῖς καθ' ἡγορεῖν ἡμῶν ἐπιχειρῆσαι. οἷς ὁ δηλωθεὶς ἀποκρίσασθαι ταῦτα προσεπιλέγει. πολλοὶ οὖν οἱ νεωτέροι οἱ καθ' ἡμῶν μόνων ἐποίησαν ἀσεβεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι. Ἐπεὶ οὐδ' ἑσπασίανος ἐβούλετο καίτοι γε Ἰουδαίους νίκησας. Ἐπεὶ Τεργιανὸς οὐ μέρως ἐξέθενε, καλύων ἐπιζητεῖας χριστιανούς. Ἐπεὶ Ἄδριανός, καίτοι γε πάντα τὰ ἀπέσειρα πολυπρασμονῶν, ἔτε ὁ ἐνοσηρὸς ἐκκληθεὶς ἐπεκύρωσεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀπίσθι ἐβλήθη πῆδες θωμῶν μετώμων ἢ ἡμεῖς ἐπι τὴν ταξίαν ἀκολοῦσαν. Ποθεν δ' ἡ ἐφ' ὅλοις τῶν ἐτέσιν ἐνενήκοντα σὺν τοῖς Ἰηθὶ Γαλλίας μαρτυρήσασσι τελεωθῆναι. Εἰρηναῖος τῆς κ' Ἰουδαίου δ' ἐνοῆς ὁ Ποθηνῶς ἠγεῖτο παροικίας, τὴν ἐπισκοπὴν διαδέχεται. Πολυκάρπος ἢ τέτονος κερσὴν ἡμεῶν κ' τὴν νέαν ἐμανθάνομεν ἰουδαίαν. ὅστις τῶν ἐπὶ Ῥώμης τὴν διαδοχὴν ἐπισκοπῶν ἐν τρίτῃ σὺνιάξει τῶν πρὸς τὰς ἀσείρας ἀσπασθῆναι, εἰς Ἐλεύθερον ἔτα κ' τῶν χρόνων ἡμῶν ἐξείλασθαι, ὡς ἀνδρῶν καθ' ἑαυτῶν ἀπονδαζομένης ἀπὸ τῆς γραφῆς, τὸν κατὰ λόγον ἵσθαι γράφων ὡδε.

CAPUT VI.

Enumeratio Episcoporum urbis Romae.

Huc refer Nieceph. c. 15. l. 4.

FUndata jam & aedificata ecclesia, beatissimi Apostoli episcopatus officium Lino tradiderunt. Hujus Lini mentionem facit Paulus in literis ad Timotheum. Huic successit Anacleus. Post quem tertio ab Apostolis loco Pontificatum sortitus est Clemens, qui quidem beatissimos Apostolos viderat, & cum iisdem familiariter versatus fuerat: & praedicationem Apostolorum adhuc auribus suis insonantem, traditionemque praeculis habebat. Nec vero ipse solus: sed & alii plurimi etiam tum supererant ab Apostolis instituti. Hujus Clementis temporibus cum gravissima dissensio Corinthi exorta esset inter fratres, ecclesia Romana luculentissimam epistolam Corinthiis scripsit, qua eos ad pacem concordiamque revocaret, & fidem illorum, & quam recens ab Apostolis susceperant traditionem renovaret. Paulus post subdit: Huic porro Clementi successit Evarestus, Evaresto Alexander. Sextus deinde post Apostolos

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

τῶν ἐπὶ Ῥώμης ἐπισκοπιουσάντων κατὰ λόγον.

Ἡμελιώσαί τις οὖν καὶ οἰκοδομήσασθαι οἱ μακάριοι Ἀπόστολοι τὴν ἐκκλησίαν Λίνω τὴν Ἐπισκοπὴν λειτουργίαν ἐνεργήσαν. τέτατος δὲ Λίνω Παύλος ἐν ταῖς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολαῖς μέμνηται. διαδέχεται ἢ αὐτὸν Ἀνέγκλητος μὲν τέτονος ἢ τρίτος τῶν ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων τὴν Ἐπισκοπὴν κληρονομεῖται Κλήμης. ὁ καὶ ἑωρακώς τὸς μακαρίους Ἀποστόλους, καὶ συμβεβηκότως αὐτοῖς. καὶ ἐπὶ ἑναυλον τὸ κηρυγμα τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴν ἀσπασθῶν πρὸς ὀφθαλμῶν ἔχων ἐμὸν ἔστι γὰρ πολλοὶ ὑπολείποντο τότε ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων δεδιδαγμένοι ἐπὶ τέτατος οὖν τῶν Κλημῶντος ἡμεῶν ὁμοίως ὁμοίως τοῖς ἐν Κορινθίῳ ἡμεῶν ἀδελφοῖς, ἐπέσειλεν ἢ ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίᾳ ἰκανωτάτην γραφὴν τοῖς Κορινθίοις, εἰς εἰρήνην συμβεβήσασα αὐτοῖς, καὶ ἀνανεῶσαι τὴν πίσιν αὐτῶν, καὶ ἢ νεωστὶ ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἀσπασθῶν εἰληθεῖ. καὶ μὲν βραχέως φησὶ τὸν ἢ Κλημῆρα τέτονος διαδέχεται. Ἐπὶ αὐτοῖς καὶ τὸν Ἐυάρεστον Ἀλέξανδρον. εἰ δ' ἔτι